

มายาคติ ฉันทาคติ และภยาคติ ของสังคมโดยรอบศาสนสถานต่อพฤติกรรม”ดื่มไม่ขับ”

กรณีศึกษาชุมชนรอบวัดในกรุงเทพมหานคร

นวลตา อาภาคัพพะกุล¹ ศิริรัตน์ โกศลวัฒน์¹ เยาวณี จรุงยศศักดิ์¹ สิริกร นามลาบุตร¹

สุรา/เหล้า/เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เป็นเครื่องดื่มที่มีมาช้านานทั้งที่ปรากฏในตำนานเทพนิยายและลัทธิความเชื่อต่าง ๆ ในบางศาสนา เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้รับการยอมรับและสอดแทรกในพิธีกรรมต่าง ๆ เช่น การเซ่นไหว้บรรพบุรุษ การบวงสรวง ฯลฯ ทุกชาติทุกเผ่าพันธุ์เรียนรู้และผลิตเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในรูปแบบของตน เช่น สาเกในประเทศญี่ปุ่น สาโทในประเทศไทย เหล้าองุ่นในยุโรป เป็นต้น ในการผลิตเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในตำนานถือว่าเป็นน้ำบริสุทธิ์เพราะเกิดจากการหมัก การกลั่นที่นำเอาผลไม้เป็นส่วนประกอบหลักโดยถือว่าน้ำที่อยู่ในผลไม้เป็นน้ำบริสุทธิ์ จึงนำมาอยู่ในการประกอบพิธีทางศาสนาเกือบทุกศาสนา ในยุคก่อนการมาถึงของพุทธศาสนาในบริเวณชวานทอง ชาวล้านนา ล้านช้าง คนที่อาศัยในแถบนี้นิยมบูชาเลี้ยงผีบรรพบุรุษเพื่อให้ปกป้องรักษาและคุ้มครองลูกหลานด้วยเนื้อสัตว์และเหล้าเป็นหลัก ฉะนั้นจึงมักพบว่างานบุญประเพณีของคนไทย งานบวงสรวงต่างๆ จะไม่ขาดสุรา จึงถือได้ว่าเป็นสิ่งที่พบเห็นได้ทั่วไปเหมือนกับว่าสุราเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตคนไทยในทุกชนชั้น ประกอบกับความเชื่อที่ว่าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บางชนิด เช่น ยาตองเหล้ามีประสิทธิภาพช่วยบำรุงร่างกาย บำรุงโลหิต เป็นต้น จึงทำให้การดื่มเหล้า/สุรา/เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไม่ใช่สิ่งผิดปกติในสังคมแต่อย่างใด

ผลจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้มาผูกโยงกับปัญหาความเสียหายที่เกิดจากการอุบัติเหตุที่ผู้ขับขี่รถยนต์/มอเตอร์ไซด์ มีอาการเมาแล้วขับร่นนำไปสู่การเกิดอุบัติเหตุในแต่ละปีมีจำนวนไม่น้อย ผลกระทบที่ตามมานอกจากการสูญเสียชีวิตของประชาชนแล้ว ยังกระทบถึงปัญหาเศรษฐกิจและสาธารณสุขอีกด้วย เช่น ผู้ได้รับอุบัติเหตุจากการเมาแล้วขับจะด้วยสาเหตุจากตนเองหรือผู้อื่น ก็ทำให้เกิดปัญหาสาธารณสุขตามมา เช่น การเกิดความพิการอย่างถาวร หรือ การสูญเสียอวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกาย เป็นผลให้ทั้งรัฐและผู้บาดเจ็บจะต้องเสียค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลไม่ใช่น้อย ในช่วง 14 ปีที่ผ่านมา นับจากการที่มีการออกพรบ.จราจรทางบก พ.ศ. 2550 (ฉบับที่ 7) ที่มีการกำหนดระดับแอลกอฮอล์เกิน 50 มิลลิกรัม ขับรถบนถนนซึ่งมีโทษส่งฟ้องศาลต้องรับโทษจำคุก ปรับ คุมประพฤติ พักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตขับรถ แล้วแต่ระดับความผิดที่ผู้กระทำความผิดได้ก่อขึ้น และจากการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายตามพระราชบัญญัติจราจรทางบกฯ โดยใช้มาตรการ การลงโทษผู้กระทำความผิดฐาน ขับรถขณะมีเมามา โดยนำเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ที่วัดลมหายใจแบบติดตั้งในรถยนต์มาเป็นส่วนหนึ่งในการลดอุบัติเหตุบนท้องถนนและลดปริมาณผู้เสียชีวิตได้ตรงตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย ทั้งนี้เพื่อการลดอุบัติเหตุจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในขณะที่เดียวกันก็มีการ

1 นักวิจัยอิสระ

จัดตั้งองค์กรและจิตอาสาขึ้นอย่างมากมาย รวมทั้งการส่งเสริมการวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการเสียชีวิตของประชาชนจากปัญหาสุราทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยเน้นในช่วงที่มีวันหยุดต่อเนื่องกันและวันสำคัญทางศาสนา เช่น เทศกาลปีใหม่ สงกรานต์ วันเข้าพรรษา เป็นต้น แต่โครงการเหล่านั้นเป็นโครงการเฉพาะกิจที่ขาดการทำงานอย่างต่อเนื่องทำให้ปัญหายังคงอยู่ วิธีการหนึ่งที่น่ามาใช้เพื่อการลดการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ดำเนินมาอย่างต่อเนื่อง คือ การเน้นการงดเหล้าในช่วงเข้าพรรษา ทั้งนี้เพราะคนไทยส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธจึงได้นำประเด็นดังกล่าวมาเป็นจุดกระตุ้นให้ผู้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทั้งที่ดื่มประจำและต่อเนื่อง และ/หรือที่ดื่มบางครั้งบางโอกาสได้เข้าโครงการ “งดเหล้าเข้าพรรษา” และ โครงการ “ชุมชนรักษาศีลห้า”

ศาสนาพุทธได้รับการประกาศให้เป็นศาสนาประจำชาติไทย เพราะคนในประเทศส่วนใหญ่นับถือพุทธศาสนา ศาสนาพุทธได้รับการเผยแพร่เข้ามาในประเทศไทยเป็นเวลานาน เมื่อ พ.ศ. 236 โดยมีจุดตั้งต้นมาจากประเทศอินเดียและศรีลังกาเข้ามาครั้งแรกที่จังหวัดนครปฐมในปัจจุบัน ศาสนาพุทธในประเทศไทยถือปฏิบัติอยู่ 2 ฝ่าย คือ ธรรมยุติกนิกายและมหานิกาย แต่ไม่ว่าจะเป็นฝ่ายใดก็ตามหลักศาสนาสำหรับฆราวาสก็ยังมีหลักพื้นฐานคือ การมีศีลปฏิบัติพื้นฐานสำหรับการดำรงชีวิต คือ การปฏิบัติอยู่ในกรอบศีลห้า อันประกอบด้วยข้อควรปฏิบัติหรือบางครั้งเรียกว่า “ข้อห้าม หรือ ข้อควรละเว้น 5 ประการ” เพราะหากกระทำได้ทั้ง 5 ข้อพุทธศาสนิกชนก็จะอยู่อย่างไม่ว่าทุกข์ องค์กรประกอบของศีลห้า หรือที่เรียกว่า เบญจศีล ประกอบด้วย

- 1) ละเว้นจากการฆ่าสัตว์
- 2) ละเว้นจากการลักทรัพย์ของผู้อื่นเป็นทรัพย์ที่ไม่ใช่ของตนเอง
- 3) ละเว้นจากการพูดปด คือ การพูดไม่จริง รวมทั้งการพูดส่อเสียดผู้อื่น
- 4) ละเว้นจากการประพฤติผิดในกาม คือ ละเว้นจากการล่วงเกินทางเพศต่อผู้อื่นและผู้ที่ไม่ใช่คู่ของตน
- 5) ละเว้นจากการดื่มสุรา

การศึกษาว่ามายาคติ ฉันทาคติ และภยาคติ ของสังคมโดยรอบศาสนสถานต่อพฤติกรรม “ดื่มไม่ขับ” กรณีศึกษาชุมชนรอบวัดในกรุงเทพมหานคร จะสัมพันธ์กับการปฏิบัติตนในกรอบศีลห้าหรือไม่ โดยมีกลุ่มเป้าหมายประกอบด้วย พระเจ้าอาวาส 10 วัด ผู้นำชุมชนรอบวัด 10 คน ประชาชนที่อาศัยรอบวัด 120 คน และ เจ้าหน้าที่รัฐที่รับผิดชอบชุมชนเป้าหมาย 2 คน มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความคิดเห็นของคนในชุมชนต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แล้วขับรถ ความสัมพันธ์ของคนในชุมชนต่อวัดและการรักษาศีลห้า ผลการศึกษา พบว่า คนในชุมชนร้อยละ 70 มีพฤติกรรมดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มายาคติในการโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีผลต่อการดื่มและการเห็นโฆษณาผลิตภัณฑ์อื่นที่ไม่ใช่เครื่องดื่มแอลกอฮอล์แต่ใช้สัญลักษณ์ที่คล้ายกันทำให้เชื่อมโยงถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีจำหน่ายมาก่อนการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นการสังสรรค์หลังเลิกงาน ด้านความสัมพันธ์ระหว่างวัดกับคนในชุมชน พบว่า มีการไปวัดเพื่อทำบุญตามเทศกาล ส่วนคนที่ไปวัดประจำคือ ผู้สูงอายุ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ยังมีความเห็นว่า การงดเหล้าเข้าพรรษาเป็นสิ่งที่ควรทำ ภยาคติในการดื่มเพราะกลัวบาปผิดศีล กลัวการทะเลาะเบาะแว้งในครอบครัว ส่วนด้านฉันทาคติต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พบว่า การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพื่อการ

สังสรรค์หลังจากหมดภาระกิจการทำงาน และเพื่อสุขภาพ (ยาดองเหล้า) คนที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แล้วอยู่บ้านดีกว่าคนดื่มแล้วออกไปนอกบ้าน นอกจากนี้ยังพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นว่า การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นเรื่องปกติของสังคม และประมาณการว่าการดื่มเบียร์ 1 ขวดใหญ่หรือ บรันดี 1 กิ่งสามารถขับรถได้

ด้านพระสงฆ์ มีความเห็นว่า การรักษาศีลเป็นเรื่องของบุคคลว่าจะปฏิบัติหรือไม่ พระมีบทบาทเพียงการชี้แนะเท่านั้น ด้านความสัมพันธ์ระหว่างพระ/วัด/ชุมชน ถึงแม้จะลดลงบ้างแต่โดยรวมยังมีความร่วมมือกันดี การจัดทำชุมชนรักษาศีลห้านั้นไม่บรรลุเป้าหมายและขาดความต่อเนื่อง

ด้านเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบ มีความเห็นว่า ชุมชนและวัดมีความสัมพันธ์ที่ดี เจ้าหน้าที่เป็นเพียงผู้ให้ความช่วยเหลือเมื่อเกิดปัญหาด้านสังคม และสนับสนุนโครงการต่าง ๆ ตามนโยบายของรัฐ

ด้านการแก้ปัญหา พบว่า ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า มาตรการของรัฐในการควบคุมปัญหาเมาแล้วขับ/ดื่มแล้วขับจะต้องทำอย่างต่อเนื่องไม่ใช่เฉพาะช่วงเทศกาลหลักเท่านั้น รัฐต้องหาวิธีการในการสร้างความตระหนักให้แก่ประชาชนในเรื่องผลของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้คือการควบคุมการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ออนไลน์

กล่าวโดยสรุป พบว่า

1.ความสัมพันธ์ระหว่างวัด/พระ และชุมชน ลดลงจากในอดีตทั้งนี้เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงกลุ่มคนที่อาศัยในชุมชนและการเปลี่ยนแปลงของสังคมโดยรอบ แต่ก็ยังมีความร่วมมือให้เห็นจากการใส่บาตร ร่วมงานบุญในวันสำคัญทางศาสนา ส่วนในเรื่องความเชื่อและการปฏิบัติเป็นเรื่องส่วนบุคคล

2.วัดยังเป็นที่พึ่งทางใจสำหรับประชาชนทั่วไปและคนในชุมชน

3.ผู้ที่อาศัยในชุมชนยังศรัทธาต่อศาสนา และปฏิบัติเมื่อมีคำร้องขอความร่วมมือ

4.การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ถึงแม้จะเป็นข้อห้ามทางศาสนาแต่ ศาสนามิได้มีกฎเกณฑ์บังคับหากแต่จะปฏิบัติครบทั้ง 5 ข้อ ที่เป็นศีลของบรรพชิต/ผู้นับถือศาสนาพุทธอย่างไรก็ได้ เพราะเป็นสิทธิและความตระหนักส่วนบุคคล ทั้งนี้ศาสนาพุทธสอนให้พุทธศาสนิกชนตระหนักถึงตนและสังคม การทำร้ายคนในรอบครัวและคนในสังคมก็ถือเป็นบาปเพราะเบียดเบียนผู้อื่น เบียดเบียนตนเองในแง่สุขภาพ ดังนี้ เป็นต้น

5.การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ยังเป็นเรื่องปกติของชุมชน การเป็นชุมชนรักษาศีลทำยังไม่บรรลุเป้าหมายที่จะทำให้คนในชุมชนรักษาศีลห้าปฏิบัติได้ทั้งชุมชน

6.มาตรการของรัฐในการส่งเสริมการจัดกิจกรรม “ดื่มไม่ขับ” “เมาไม่ขับ” ยังเป็นมาตรการที่ขาดความต่อเนื่อง มิใช่จัดเป็นกิจกรรมเฉพาะกาลเฉพาะกิจ และควรโยงเข้าไปในเรื่องผลกระทบต่อสุขภาพ

7.การโฆษณายังมีอิทธิพลต่อการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ง่ายขึ้น และการเข้าถึงของเด็กและเยาวชนที่อายุการเริ่มดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เร็วขึ้น

8.ชุมชนไม่มีการจัดการแนวทางการแก้ปัญหาใด ๆ ที่เป็นรูปแบบเฉพาะ เนื่องจากสภาพชุมชนที่มีผู้อาศัยเป็นคนต่างถิ่นที่ประกอบอาชีพรับจ้างและค้าขาย การรวมตัวของชุมชนในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ มีไม่มาก ความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชนเป็นแบบหลวม ๆ

9.เจ้าหน้าที่จากเขตฯ เป็นเพียงผู้กำกับดูแล โดยมีการประชุมผู้นำชุมชนในแต่ละเขตเดือนละ 1 ครั้ง การรับทราบข้อมูลและปัญหาต่าง ๆ ของชุมชนโดยรับแจ้งจากผู้นำชุมชนและเรื่องร้องเรียน

10.เจ้าหน้าที่ไม่เคยได้รับ/ไม่มีข้อมูลปัญหาการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ในชุมชน

จากการศึกษานี้ พบว่า คนในชุมชน”คิดอย่างทำอย่าง” เช่น คิดว่าในศีลข้อห้าที่ห้ามตีเครื่องตีแอลกอฮอล์เพราะทำให้ขาดสติได้นั้น ผู้นำถือศาสนาพุทธก็ทราบว่าเป็นข้อห้ามแต่ยังตีโดยมีข้อโต้แย้งว่า เป็นการตีเพื่อสังสรรค์ และตีไม่มาก ตีแล้วไม่ได้ขับรถหรืออะอะโว้ยวาย ก็ไม่น่าจะผิดศีลเพราะไม่ได้ขาดสติ ดังนี้ เป็นต้น

ปัจจุบันมีโครงการ งานวิจัย องค์กรเอกชน องค์กรของรัฐ ที่สนใจในปัญหาเรื่องเครื่องตีแอลกอฮอล์ โดยมีการสนับสนุนโครงการ งานวิจัยมากมาย แต่ปัญหาคือ สิ่งที่ทำมาทั้งหมดนี้ยังไม่สามารถแก้ปัญหาผลกระทบจากการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ทั้งทางตรงและทางอ้อมได้อย่างเป็นรูปธรรมและมีประสิทธิภาพ ปัญหาดังกล่าวยังคงอยู่ในสังคมไทยมาจนทุกวันนี้

จุดอ่อนของการแก้ปัญหา คือ

1.ขณะที่นักวิชาการมองว่า การตีเครื่องตีแอลกอฮอล์เป็นจุดเริ่มของปัญหา แต่ “ชาวบ้าน” / ประชาชน มองว่า เป็นเรื่องธรรมดาในสังคมไทย จึงต้องพิจารณาว่า ปัญหาอยู่ที่ “เครื่องตีแอลกอฮอล์” หรือ “คน” หรือ เมื่อทั้งคนและแอลกอฮอล์รวมเข้าด้วยกัน

2.การณรงค์เป็นเสมือน “ไฟไหม้ฟาง” ขาดความต่อเนื่อง มักดำเนินกันเป็นช่วง ๆ ซึ่งมีคำตอบว่า “ทำบ้างดีกว่าไม่ทำเลย”

3.ขาดการติดตามประเมินผล หากจะทบทวนโครงการและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์พบว่ามีเป็นจำนวนมาก แต่มีทั้งงานวิจัยหรือโครงการที่สามารถบรรลุถึงเป้าหมายคือการแก้ปัญหาอย่างแท้จริง มีผลถึงการออกกฎหมาย กติกาที่เคร่งครัด

4.นักวิชาการเป็นผู้ค้นหาปัญหาและคิดหาทางแก้ปัญหาแต่ไม่มี “อำนาจ” เพียงพอที่จะทำให้การเสนอทางแก้ปัญหาได้รับการนำไปใช้ประโยชน์ ดังนั้น นักวิชาการและหน่วยงาน/องค์กรที่สนับสนุนงานวิจัย/โครงการจะต้องหาวิธีการที่จะทำให้การแก้ปัญหานั้นทำได้จริง มิฉะนั้นงานวิจัย/การศึกษานั้น ๆ ก็สูญเปล่า เป็นเพียง”กองกระดาษ” บนหิ้งหนังสือในห้องสมุด เท่านั้น

5.นักวิชาการบางท่านอาจมองว่า การแก้ปัญหาที่มีการเสนอแนะนั้น “ซ้ำซาก” จึงต้องพิจารณาว่า งานวิจัยหรือโครงการต่าง ๆ เสนอทางแก้ปัญหาเหล่านั้นได้รับการแก้ไขหรือยัง เพราะหากยังไม่ได้รับการแก้ไข ก็จะพบข้อเสนอนี้ในการแก้ปัญหาซ้ำ ๆ กันอยู่เช่นนั้น เพราะเสมือนเป็นสิ่งเตือนว่า ปัญหานั้นยังคงอยู่ และยังไม่ได้รับการแก้ไข

6.สิ่งที่จางหายไปจากสังคมไทยคือ “ความตระหนัก” และ “วินัย” ต้องยอมรับว่า คนไทยส่วนหนึ่งเป็นกลุ่ม”ทำอะไรตามใจคือไทยแท้” เช่น ห้ามขับรถมอเตอร์ไซด์ย้อนศร ห้ามขับรถบนทางเท้า แต่ก็เห็นจนชินตาว่า มีการขับรถยนต์ และขับรถบนทางเท้า โดยไม่มีการดำเนินการใด ๆ กับการกระทำดังกล่าว เพราะคนส่วนใหญ่จะคิดว่า “ช่างเขาเถอะ”/”เสียเวลา” “ไม่อยากจะยุ่ง” ดังนี้ เป็นต้น

7.การสร้างวินัย และการสร้างความตระหนักถึงหน้าที่ของตนเองต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม เป็นสิ่งที่ยากต่อการดำเนินการเพราะไม่มีกฎหมาย/กติกาสังคมใดจะบังคับได้ ในขณะที่สังคมไทยเริ่มเป็น “สังคมก้มหน้า” และ การอยู่ร่วมกันในสังคมเปลี่ยนจากครอบครัวขยายเป็น “ครอบครัวเดี่ยว” ชุมชนเปลี่ยนจาก “ความผูกพันฉันท์เครือญาติ” เป็น “สังคมคนย้ายถิ่น”

8.การส่งเสริมศีลธรรมยังมีความจำเป็น แต่จะอย่างไรให้คนหันกลับมาปฏิบัติตามคำสอนของพระพุทธองค์ ขณะเดียวกันรัฐและองค์กรพุทธศาสนาต้องส่งเสริมและเคร่งครัดด้านพระธรรมวินัยของสงฆ์

9.นำวิชาหน้าที่พลเมืองศีลธรรมกลับมาเข้ามาในระบบการศึกษาเพื่อส่งเสริมและกระตุ้นวินัยและความตระหนักของเด็กที่จะเป็นผู้ใหญ่ในอนาคต

10.ควรมีการติดตามและทบทวนโครงการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ วิเคราะห์ผลการศึกษา การนำไปใช้แก้ปัญหา การผลักดันเข้าสู่นโยบายของรัฐสู่การออกเป็นกฎหมาย

จากผลการศึกษาทำให้คณะผู้วิจัยเล็งเห็นว่า คนในสังคมไทยมีทั้งที่เป็นพุทธศาสนิกชนที่เคร่งครัด และหย่อนยานในการปฏิบัติตามคำสอนพื้นฐานคือ ศีลห้า ประการ แต่อย่างไรก็ดี ทั้งผู้ที่ปฏิบัติอย่างเคร่งครัด และไม่ปฏิบัติอย่างเคร่งครัดก็ยังผูกพันกับศาสนสถานในรูปแบบต่าง ๆ กันตามความเชื่อ และ ศรัทธาจึงสรุปได้ว่า “วัด” ยังเป็นที่พึ่งพาทางจิตใจให้แก่คนในสังคม สิ่งที่จะต้องทำต่อไปคือ ทำอย่างไรให้คนในสังคมหันกลับมาปฏิบัติอย่างเคร่งครัดเพื่อลดปัญหาอาชญากรรมในสังคมได้ ทั้งปัญหาการดื่ม/เมาไม่ขับ และปัญหาอื่นๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

- 1.ศิวฤทธิ์ สุทธาน, รัชญา สุพรประดิษฐ์ชัย. อิทธิพลการสื่อสารการตลาดมีผลต่อความตั้งใจซื้อผลิตภัณฑ์เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของผู้บริโภค. *Journal of Business Administration The Association of Private Higher Education Institutions of Thailand*. 2560;6(1):158-70.
- 2.พงศกร เจนในเมือง, ป้ายกำกับ. กินเหล้า เท่ากับบาป ? : เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในมิติวัฒนธรรม กรุงเทพมหานคร: ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร; 2564 [cited 2564 15 กรกฎาคม]. Available from: <https://www.sac.or.th/main/th/article/detail/188>.
- 3.สำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ม. การควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ In: สำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์, editor. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงสาธารณสุข; 2563.
- 4.ราชบัณฑิตยสถาน. อคติ. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน; 2540.
- 5.Health and wellness. อคติ 4 ประการ และแนวทางการลดอคติ 2020 [cited 2021 6 กรกฎาคม]. Available from: <https://thai.luxurysocietyasia.com>.

- 6.Schlauch RC, Lang AR, Plant EA, Christensen R, Donohue KF. Effect of alcohol on race-biased responding: The moderating role of internal and external motivations to respond without prejudice. *Journal of Studies on Alcohol and Drugs*. 2009;70(3):328-36.
- 7.Parker BJ. Exploring life themes and myths in alcohol advertisements through a meaning-based model of advertising experiences. *Journal of Advertising*. 1998;27(1):97-112.
- 8.สิริกานต์ สุวรรณฟู. มายาคติในภาพยนตร์โฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์. สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์; 2019.
- 9.ศุภวัฒน์ วัฒนภิโกวิท. มายาคติความเชื่อทางวัตถุในพุทธศาสนา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร; 2553.
- 10.McGwin Jr G, Brown DB. Characteristics of traffic crashes among young, middle-aged, and older drivers. *Accident Analysis & Prevention*. 1999;31(3):181-98.
- 11.Anwar S, Fang H. An Alternative Test of Racial Prejudice in Motor Vehicle Searches: Theory and Evidence. *AMERICAN ECONOMIC REVIEW*2006;VOL. 96, NO. 1, MARCH 200:127-51.
- 12.ไกรวิทย์ วงศ์อำมาตย์. เบญจศีลเบญจธรรม 2563 [cited 2564 10 มกราคม]. Available from: <https://www.sammajivasil.net/noble.htm>.
- 13.ราชบัณฑิตยสภา. พจนานุกรมไทยฉบับราชบัณฑิตยสภา. กรุงเทพมหานคร: ราชบัณฑิตยสถาน; 2550.
- 14.K Mullen , R Williams, K Hunt. Irish descent, religion, and alcohol and tobacco use. *Addict*. 1996;Volume91, Issue2(2):243-54.
- 15.Ellison CG, Bradshaw M, Rote S, Storch J, Trevino M. Religion and alcohol use among college students: Exploring the role of domain-specific religious salience. *Journal of Drug Issues*. 2008;38(3):821-46.
- 16.Ghosh SK. Patterns and differences in alcohol drinking among the three main religious groups in India: Hindus, Muslims and Sikhs: University of Liverpool; 2013.
- 17.พรรณ พิลา ศ กุล จิลก. การ วิเคราะห์ ตัว บท และ การ ถอดรหัส ความ งาม แบบ อ่อน เยาว์ ใน สื่อ โฆษณา. *Journal of communication and innovation NIDA*. 2018;5(2):67-86.
- 18.สถิติอุบัติเหตุทางถนนช่วงเทศกาลปีใหม่ 2563 ระหว่างวันที่ 27 ธ.ค.62 - 1 ม.ค.63 พบเมาแล้วขับยังครองแชมป์ แต่มีสัดส่วนเจ็บ-ตายลดลง [Internet]. กรุงเทพฯธุรกิจจำกัด. 2563 [cited 10 มกราคม 2564].
- 19.Avalon de Bruijn RE, Peter Anderson, Michal Bujalski, Jordy Gosselt, Dirk Schreckenber, Jördis Wohtge,, Jördis Wohtge RdL. Exposure to Online Alcohol Marketing and Adolescents' Drinking: A Cross-sectional Study in Four European Countries. *Alcohol and Alcoholism*., 2016;51(5):615-21.

20.Leslie B. Snyder. Effects of Alcohol Advertising Exposure on Drinking Among Youth. Arch Pediatr Adolesc Med. 2006;16(1):18-24.

29.Yordanos Yifru. Effects of Social Networking Sites Alcohol Advertisement and Ban of alcohol advertisement on Main stream media on Youths Alcohol Drinking Behavior: Evidence from Addis Ababa, Ethiopia: <http://hdl.handle.net/123456789/6195>; 2021 [cited 2021 12 june]. Available from: <http://hdl.handle.net/123456789/6195>.

21.Rutger C. M. E. Engels RH, Rick B. van Baaren, Tom Hollenstein, Sander M. Bot,. Alcohol Portrayal on Television Affects Actual Drinking Behaviour. Alcohol and Alcoholism. 2009;44(3):244-9.

22.Joseph W L, Shannon R Kenney, Andrew Lac Savannah F.Migliuri,. Differential drinking patterns of family history positive and family history negative first semester college females. Addictive Behaviors. 2009;34(2):190-6.

23.สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์สาธารณสุข. การตรวจวัดระดับแอลกอฮอล์ในเลือดของผู้ขับขี่ยานพาหนะ กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์: กระทรวงสาธารณสุข; 2561 [cited 2564 10 สิงหาคม]. Available from: http://nih.dmsc.moph.go.th/data/data/fact_sheet/1_62.pdf.